

VENDIM
Nr.3, datë 24.1.2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, të përbëra nga:

Shpresa Beçaj	Kryesuese
Ardian Dvorani	anëtar
Gani Dizdari	anëtar
Besnik Imeraj	anëtar
Fatos Lulo	anëtar
Ardian Nuni	anëtar
Aleksandër Muskaj	anëtar
Andi Çeliku	anëtar
Arjana Fullani	anëtare
Evelina Qirjako	anëtare
Guxim Zenelaj	anëtar
Majlinda Andrea	anëtare
Mirela Fana	anëtare
Medi Bici	anëtar,

në seancën gjyqësore të datës 17.1.2011 dhe 24.1.2011 morën në shqyrtim çështjen penale nr.8 akti, që u përket:

I PANDEHUR: Shezai Gega, i biri i Musait dhe Sybasë, datëlindja 18.2.1970, lindur dhe banues në fshatin Pobrat të qarkut Berat, i padënuar, i martuar me dy fëmijë, hetuar dhe gjykuar me masë sigurimi “arrest në burg”.

AKUZUAR: Për kryerjen e veprës penale të “Trafikimit të narkotikëve mbetur në tentativë”, parashikuar nga nenet 283/a e 22 të Kodit Penal.

Gjykata për Krimet e Rënda Tiranë, me vendimin nr.10, datë 11.2.2009, ka vendosur:

Deklarimin fajtor të të pandehurit Shezai Gega, për veprën penale të “Trafikimit të narkotikëve”, veprë kjo e parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal dhe dënimin e tij me 9 (nëntë) vjet burgim.

Në aplikim të nenit 406, dënimin e tij përfundimisht me 6 (gjashtë) vjet burgim.

Vuajtja e dënimit të të pandehurit Shezai Gega fillon nga dita e arrestimit të tij datë 1.2.2008, vuajtje e cila do të kryhet në një burg të sigurisë së zakonshme.

Konfiskimin e sendeve të sekuestruara, si më poshtë:

Një aparat celular model “Samsung” tipi SGH E 700, me numër imei 35312900072696/8, së bashku me kartën AMC me numër serie 1070125085535.

Një aparat celular model “Samsung” tipi SGH E 700, me numër imei 353254301415369/9, së bashku me kartën Vodafon me numër serie 863550200002170703013 – kartë Vodafon, me numër serie 89355020000218707618014.

Një aparat celular tip “NOKIA”, me numër imei 352746010635847 me kartën AMC, me numër serie 89355010604203688923.

Automjeti tip kamion i markës “VOLVO”, me targë BR 1852 B, me kabinë me ngjyrë të zezë me rimorkio me mushama me ngjyrë të verdhë.

Kthimin e sendeve të sekuestruara, si më poshtë:

Dëshmi aftësie nr.931453 në emër të Shezai Gegës.

Një fletore shkrimi e grisur në anësore në formë të çrregullt me emra telefoni.

Një faturë llogarie e një lokali.

Një copë fletë, ku ka të shënuar një numër telefoni 0692820348.

Një copë fletë me ngjyrë të verdhë, ku është shënuar CEKU 24x4=96 dhe poshtë saj emri Gori.

Një sasi prej 20 000 lekësh të reja të prerjeve 3x5000 dhe 5x1000.

Sasia prej 60 eurosh, me prerje 2x20 dhe 2x10, sasia prej 2500 lekësh të reja, me prerje 1x1000

dhe 3x500.

Leje qarkullimi me nr.BR 0001221 për automjetin me targa BR 1852 B në emër të shtetasit Shezai Gega.

Leje qarkullimi ndërkombëtare me nr.0092681 në emër të shtetasit Shezai Gega.

Taksë vjetore e qarkullimit rrugor, lëshuar më datë 3.10.2007.

Taksë e regjistrimit të përvitshëm të mjeteve të transportit rrugor lëshuar më datë 3.10.2007.

Katër mandate arkëtimi në emër të shtetasit Shezai Gega të DPSHTR (dy me ngjyrë të verdhë dhe dy me ngjyrë blu).

Certifikatë me numër 221, datë 11.11.2005 “Për transport mallrash brenda vendit për llogari të vet”, lëshuar nga komuna Kutalli në emër të shtetasit Shezai Gega.

Tri mandate peshimi me numër serie 0078171 dhe 0047791.

Dokument në gjuhën greke për automjetin me targë BR 1852 B me nr.1101.

Policë sigurimi e detyrueshme e mjeteve motorike me nr.serie 0354780 dhe nr.976, datë 3.10.2007.

Certifikatë ndërkombëtare e sigurimit motorik me nr.AL 020000942976.

Asgjësimi i lëndës narkotike të llojit cannabis sativa në peshë 160 kilogram.

Gjykata e Apelit për Krimet e Rënda Tiranë, me vendimin nr.19, datë 25.3.2009, ka vendosur:

Ndryshimin e vendimit nr.10, datë 11.2.2009 të Gjykatës së Shkallës së Parë për Krime të Rënda Tiranë, si më poshtë:

Deklarimin fajtor të të pandehurit Shezai Gega për veprën penale parashikuar nga neni 283/a paragrafi i parë i Kodit Penal dhe dënimin e tij me 8 (tetë) vjet burgim.

Në zbatim të nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale, dënimin e tij me 5 (pesë) vjet e 4 (katër) muaj burgim.

Lënien në fuqi të vendimit për pjesët e tjera të tij.

Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda Tiranë ka ushtruar rekurs i pandehuri Shezai Gega nëpërmjet përfaqësuesit të tij, avokatit Qazim Gjonaj, i cili kërkon ndryshimin e vendimit të Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda Tiranë, duke u deklaruar fajtor për veprën penale të parashikuar nga neni 283/a/1 e 22 i Kodit Penal. Në thelb, në rekurs parashtrohen këto shkaqe:

- Kundërshtoj vendimin e mësipërm të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda, vetëm për sa i përket cilësimit ligjor të veprës penale. Gjykatat kanë gabuar në lidhje me cilësimin ligjor të veprës sipas nenit 283/a/1 të Kodit Penal, në një kohë që i pandehuri Gega është akuzuar për veprën penale të trafikimit të lëndës narkotike të mbetur në tentativë 283/a/1 e 22 të Kodit Penal. Ai nuk mund të përgjigjet për veprën penale të kryer, pasi nuk ka kaluar kufirin.

- Pronësia e kamionit është vërtetuar që është e të pandehurit, por pronësia e lëndës narkotike nuk është zbuluar akoma.

- Kamioni në fjalë i është dorëzuar shoferit Agron Rrushi, për të cilin është vendosur mosfillimi i procedimit penal. Dorëzimi është bërë prej datës 30.1.2008 dhe nga ajo kohë i pandehuri Gega nuk ka pasur kontakt me shoferin. Edhe para marrjes në dorëzim të kamionit nga shoferi Agron Rrushi ka qenë në pikë ruajtje në qytetin e Sarandës.

- Në një nga pakot që janë gjetur në makinë kanë dalë gjurmë të një personi që i pandehuri nuk e ka njohur më parë dhe është dërguar për gjykim në gjykatën e rrethit për veprën penale të mbajtjes së lëndës narkotike.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin e datës 27.10.2010, ka vendosur:

Kalimin e çështjes në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë me qëllim njësimin e praktikës gjyqësore, lidhur me fazën e tentativës në veprën penale të parashikuar nga neni 283/a të Kodit Penal.

Me këtë vendim Kolegji Penal shtron për diskutim çështjet, si më poshtë:

1. Nëse lënda narkotike e ardhur nga një shtet dhe e destinuar për një shtet tjetër i kapet autorit brenda territorit të shtetit shqiptar, a do e bëjë veprën të kualifikuar si trafikim të kryer apo të mbetur në fazën e tentativës?

2. Nisur nga përmbajtja e dispozitës së nenit 283/a të Kodit Penal, sipas të cilit forma të kryerjes së kësaj vepre janë : “ importimi, eksportimi, transitimi dhe tregtimi në kundërshtim me ligjin të substancave narkotike e ...”, cila do të jetë faza e tentativës në kryerjen e kësaj vepre penale në rastin e transitimit, ndërkohë që vepra penale konsiderohet e kryer edhe vetëm duke e importuar, eksportuar apo tregtuar?

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relatimin e çështjes nga gjyqtarët Ardian Dvorani dhe Aleksandër Muskaj; prokurorin Bujar Sheshi, i cili për zbatim të drejtë të ligjit kërkoi të pranohet rekursi i të gjykuarit dhe mbrojtësit, duke ndryshuar vendimet e dhëna nga të dyja gjykatat, duke e cilësuar veprën penale të kryer nga i pandehuri Gega të mbetur në fazën e tentativës sipas neneve 283/a, paragrafi i parë e 22 të Kodit Penal, duke e lënë në fuqi vendimin e gjykatës së apelit për pjesët e tjera; dhe pasi shqyrtuan dhe analizuan në tërësi çështjen,

VËREJNË:

I. Rrethanat e faktit

1. Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, nga aktet e dosjes gjyqësore dhe vendimet e dhëna nga dy gjykatat më të ulëta, u rezultojnë të pranuarat prej tyre rrethanat, si vijon:

Prokurori për Krime të Rënda Tiranë ka filluar procedimin penal në ngarkim të të pandehurit Shezai Gega, duke e akuzuar për veprën penale të “Trafikimit të narkotikëve”, e mbetur në tentativë, vepër kjo e parashikuar nga nenet 283/a e 22 të Kodit Penal.

Më datë 31.1.2008, rreth orës 07:30 të mëngjesit, në pikën kufitare të Kakavijës, gjatë një kontrolli të ushtruar në kamionin tip “Volvo” me targë BR 1852 B, janë gjetur dhe sekuestruar me cilësinë e provës materiale 131 pako të mbështjella me natriban, në brendësi të të cilave dyshohej se kishte lëndë narkotike. Në kushtet e mësipërme është bërë arrestimi në flagrancë i drejtuesit të automjetit, shtetasit Agron Rrushi, si dhe kanë filluar kërkimet për pronarin e kamionit me targë BR 1852 B, pra për shtetasin Shezai Gega.

Është filluar procedimi penal për të dy shtetasit e mësipërm, por për shtetasin Agron Rrushi (shofer i kamionit) është vendosur pushimi i procedimit penal, pasi nuk është provuar që ky të jetë marrë me transportimin e kësaj ngarkese.

Procedimi ka filluar për pronarin e automjetit, Shezai Gega, pasi ky dyshohet që është autori i kryerjes së veprës penale të mësipërme, të mbetur në tentativë.

2. Çështja është gjykuar me procedurën e gjykimit të shkurtuar dhe rrethanat e kryerjes së veprës pranohen njësoj si nga organi i akuzës, ashtu edhe nga gjykatat.

Por, ndërsa i pandehuri është dërguar për gjykim me akuzën e veprës penale të parashikuar nga nenet 283/a dhe 22 të Kodit Penal, pra vepra e mbetur në fazën e tentativës, Gjykata për Krimet e Rënda Tiranë, me vendimin nr.10, datë 11.2.2009, ka vendosur deklarinimin fajtor të të pandehurit Shezai Gega, për veprën penale të “Trafikimit të narkotikëve”, vepër kjo e parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal, duke e konsideruar atë të kryer plotësisht dhe duke u dënuar për veprën penale të parashikuar nga neni 283/a/1 i Kodit Penal.

3. E vënë në lëvizje mbi ankimin e të gjykuarit Gega, Gjykata e Apelit për Krime të Rënda ka mbajtur të njëjtin qëndrim lidhur me kryerjen e veprës penale, duke e ndryshuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë vetëm për sa i përket masës së dënimit të dhënë ndaj të pandehurit Shezai Gega.

4. Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda Tiranë ka ushtruar rekurs i pandehuri Shezai Gega, i cili kërkon ndryshimin e vendimit të Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda Tiranë, duke u deklaruar fajtor për veprën penale të mbetur në fazën e tentativës, sikurse parashikohet nga nenet 283/a, paragrafi i parë dhe 22 të Kodit Penal.

5. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin e datës 27.10.2010, ka vendosur të kalojë çështjen në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, për njësimin dhe unifikimin e praktikës gjyqësore.

Në mënyrë të përmbledhur, Kolegji Penal ka marrë këtë vendim dhe ka parashtruar për diskutim çështjet për unifikim duke pasur parasysh se, ndonëse çështja është gjykuar me procedurën e gjykimit të shkurtuar dhe rrethanat e kryerjes së veprës pranohen njësoj si nga organi i akuzës, dhe gjykatat, i pandehuri është dërguar për gjykim me akuzën e veprës penale të parashikuar nga nenet 283/a dhe 22 të Kodit Penal, pra vepra e mbetur në fazën e tentativës, ndërsa prej të dyja gjykatave është konsideruar e kryer plotësisht, duke u dënuar për veprën penale të parashikuar nga neni 283/a/1 i Kodit Penal.

Në praktikën gjyqësore të gjykatave, por edhe të vetë Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë vërehen qëndrime të ndryshme, madje edhe të kundërta, për sa i përket cilësimit ligjor të veprës penale të trafikimit të lëndëve narkotike, veçanërisht rreth konsumimit apo mbetjes në tentativë të kësaj vepre penale. Këto qëndrime e kanë sjellë Kolegjin Penal në përfundimin se çështja duhet të kalojë për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, me qëllim njësimin e praktikës gjyqësore, duke i parashtruar dy çështjet e sipërpërmendura për unifikim.

II. Arsytimi i Kolegjeve të Bashkuara

6. Kolegjet e Bashkuara, nga shqyrtimi i rekursit të paraqitur nga i pandehuri Shezai Gega dhe mbrojtësi i tij, vërejnë se, në thelb, përveç pretendimeve të tjera për vlerësim të gabuar nga gjykatat të provave lidhur me rrethanat e çështjes, parashtrohet se gjykatat më të ulëta kanë zbatuar gabim ligjin penal material vetëm për sa i përket cilësimit ligjor të veprës penale sipas nenit 283/a, paragrafi i parë të Kodit Penal, për shkak se ai është akuzuar dhe duhet të përgjigjet, për veprën penale të trafikimit të lëndës narkotike të mbetur në tentativë 283/a, paragrafi i parë dhe 22 të Kodit Penal. Ai nuk mund të përgjigjet për veprën penale të kryer, pasi nuk ka kaluar kufirin.

7. Nga ana tjetër, përfaqësuesi i Prokurorisë së Përgjithshme, në thelb, parashtroi përpara Kolegjeve të Bashkuara se të gjitha format e trafikimit të narkotikëve kanë fazën e tyre të tentativës. Për të përcaktuar nëse vepra është konsumuar apo ka mbetur në fazën e tentativës, ka shumë rëndësi qëllimi i autorit apo i autorëve të veprës penale, si dhe momenti dhe vendi i kapjes së narkotikëve.

Nëse provohet se lënda narkotike nuk është prodhuar në vend për t'u eksportuar jashtë, apo nuk është importuar për t'u përdorur në tregun e brendshëm vepra cilësohet si transitim. Nëse lënda narkotike kapet në çastin e hyrjes në kufirin shtetëror, vepra cilësohet si e mbetur në tentativë. Nëse kapet në brendësi të territorit kemi të bëjmë me transitim të konsumuar plotësisht.

8. Nisur nga parashtrimi i mësipërm i rrethanave të faktit dhe i qëndrimeve të palëve në gjykim, për t'u dhënë përgjigje çështjeve të parashtruara për njësimin e praktikës gjyqësore, gjithmonë në funksion të zgjidhjes së çështjes objekt gjykimi dhe në përgjigje të pretendimeve të parashtruara në rekursin e të gjykuarit për zbatim të gabuar të ligjit penal material nga ana e gjykatave, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vlerësojnë se duhet të mbahen parasysh kuptimi e zbatimi i dispozitave të Kodit Penal lidhur me tentativën (neni 22) dhe ajo mbi trafikimin e narkotikëve (neni 283/a).

9. Kështu, në dispozitën e nenit 22 parashikohet se:

“Neni 22

Kuptimi i tentativës

Vepra penale quhet e mbetur në tentativë kur, megjithëse personi ndërmerr veprime të drejtpërdrejta për ta kryer atë, vepra ndërpritet e nuk përfundohet për rrethana të pavarura nga vullneti i tij.”

Në interpretim të drejtë të kësaj dispozite, në thelb, në rastin e tentativës, megjithëse personi ndërmerr veprime të drejtpërdrejta për të kryer veprën penale, ajo ndërpritet dhe nuk përfundohet për rrethana të pavarura nga vullneti i tij.

Pra, në dallim nga përgatitja, e cila lidhet me krijimin e kushteve dhe mjeteve materiale për kryerjen e veprës penale, si fillim i materializimit të mendimit kriminal dhe vënies në lëvizje për kryerjen e veprimeve nga autori, në rastin e tentativës jemi përpara kryerjes së veprimeve nga ana e personit, të cilat, për vetë mjetet, mënyrat dhe kohën kur realizohen, synojnë dhe kontribuojnë drejtpërdrejt në drejtim të shkaktimit të pasojave të dëshiruara të veprës penale, pra duke e sjellë atë shumë afër ardhjes së pasojës

kriminale të dëshiruar nga autori.

10. Nga ana tjetër, në dispozitën e nenit 283/a të Kodit Penal parashikohet se:

“Neni 283/a
Trafikimi i narkotikëve

Importimi, eksportimi, transitimi dhe tregtimi, në kundërshtim me ligjin, i substancave narkotike ose psikotrope, si edhe i farërave të bimëve narkotike, dënohet me burgim nga shtatë gjer në pesëmbëdhjetë vjet.

Po kjo vepër, kur kryhet në bashkëpunim ose më shumë se një herë, dënohet me burgim nga dhjetë gjer në njëzet vjet.

Organizimi, drejtimi ose financimi i kësaj veprimtarie dënohen me burgim jo më pak se pesëmbëdhjetë vjet.”

11. Kolegjet e Bashkuara, duke vërejtur se ka qëndrime të ndryshme, madje edhe të kundërta në praktikën tonë gjyqësore, për sa i përket figurës së veprës penale të trafikimit të narkotikëve, për rrjedhojë të kësaj edhe lidhur me përfundimin nëse vepra është kryer apo ka mbetur në tentativë, vlerësojnë të parashtrajnë disa aspekte të interpretimit të drejtë të dispozitës së nenit 283/a të Kodit Penal *“Trafikimi i narkotikëve”*.

Legjislacioni ynë penal, nëpërmjet kësaj vepre penale, synon mbrojtjen e posaçme të marrëdhënieve juridike të vendosura për të siguruar kontrollin dhe rendin në veprimtaritë e importimit, eksportimit, transitimit dhe tregtimit ndërkombëtar të narkotikëve, kundër veprimeve e mosveprimeve kriminale.

Po kështu, me anë të kësaj dispozite, në harmoni e plotësim reciprok me dispozita të tjera penale, ligjvënësi synon edhe mbrojtjen e marrëdhënieve juridike të vendosura për garantimin e jetës, shëndetit, familjes dhe të drejtave të tjera e objektivave socialë në një shoqëri demokratike. Kjo veprimtari kriminale, nëpërmjet nxitjes, sigurimit të burimeve dhe të rrjeteve të përhapjes së përdorimit të paligjshëm, abuziv, të lëndëve narkotike e psikotrope, si në nivel kombëtar edhe ndërkombëtar, ka një ndikim negativ vendimtar, veç të tjerave jo vetëm në dëmtimin e shëndetit dhe krijimin e varësisë së përdoruesve nga këto lëndë, por edhe në dëmtimin e shëndetit e të pasurisë, pra të cilësisë së jetës personale e familjare dhe zhvillimin normal të shoqërisë, veçanërisht të brezit të ri.

12. Kjo vepër penale kryhet me dashje, me anë të veprimeve a mosveprimeve të kundërligjshme. Sipas rastit, ajo kryhet për motive, apo edhe me qëllime nga më të ndryshmet, të fokusuara veçanërisht tek ato që lidhen me përfitimin material.

13. Në nenin 283/a të Kodit Penal, në mënyrë të shprehur qartë parashikohet se janë të dënueshme penalisht importimi, eksportimi, transitimi dhe tregtimi, *në kundërshtim me ligjin*, i substancave narkotike dhe lëndëve psikotrope.

Legjislacioni ynë përmban rregullime të posaçme për sa i përket çdo lloj veprimtarie që lidhet me substancat narkotike dhe lëndët psikotrope. Ndërmjet të tjerave, mund të evidentohen ligji nr.7975, datë 26.7.1995 *“Për barnat narkotike dhe lëndët psikotrope”* (i ndryshuar) dhe ligji nr.8874, datë 29.3.2002 *“Për kontrollin e lëndëve që përdoren për fabrikimin e paligjshëm të lëndëve narkotike dhe psikotrope”*.

Këto ligje, si dhe aktet nënligjore të nxjerra në bazë e për zbatim të tyre, parashikojnë rregulla të qarta për kushtet, kriteret dhe procedurat, teknike e ligjore, për lejimin, autorizimin dhe disiplinimin e veprimtarive për prodhimin, fabrikimin, tregtimin, shpërndarjen me shumicë dhe pakicë, transportimin, furnizimin, dhënien kundrejt pagesës ose falas, blerjen, importimin, eksportimin, kalimin transit, vënien në përdorim e mbajtjen për qëllime mjekësore, studimore e shkencore ose për qëllime të tjera industriale apo në të tjera veprimtari, të atyre substancave narkotike dhe lëndëve psikotrope që nuk janë të ndaluara për t’u qarkulluar. Këto veprimtari mund të ushtrohen vetëm nga subjekte të autorizuar posaçërisht për këtë qëllim sipas ligjit nga autoritetet kompetente.

14. Veprimtaria kriminale e trafikimit të narkotikëve sipas nenit 283/a të Kodit Penal synon pikërisht të realizojë përfitime, duke vënë në qarkullim e tregtim ndërkombëtar lëndë narkotike e

psikotrope, qarkullimi i të cilave është i ndaluar me ligj apo duke tregtuar pa autorizim të posaçëm lëndë të tilla edhe pse ato lejohen të qarkullohen apo duke shkelur me dashje kushtet e autorizimit dhe rregullat e vënies në qarkullim e tregtim të këtyre lëndëve narkotike e psikotrope.

Prandaj, në kuptim të nenit 283/a, ashtu sikurse në rastin e nenit 283 të Kodit Penal, me shprehjen “në kundërshtim me ligjin”, përfshihet pikësëpari kryerja e veprimeve a veprimtarive me substanca narkotike e psikotrope nga ato që janë të ndaluara me ligj për t’u vënë në qarkullim. Së dyti, kryerja e veprimeve e veprimtarive me substanca të tilla të lejueshme për qarkullim, por për qëllime jashtë atyre të parashikuara e të lejuara nga ligji. Së treti, kryerja e veprimtarive me substanca të tilla të lejueshme për qarkullim, por pa qenë i pajisur me autorizimet përkatëse apo në shkelje e kapërcim të kushteve të parashikuara në autorizim, të cilat kualifikohen si veprime a mosveprime të atilla që përbëjnë veprë penale e jo më shkelje administrative.

15. Nisur nga parashtrimi i mësipërm, subjekt i krimeve të parashikuara nga nenet 283 dhe 283/a të Kodit Penal mund të jetë çdo person fizik a juridik. Pra, subjekt mund të jetë çdo person, i cili nuk është i pajisur me autorizim apo edhe nëse është i pajisur me autorizim, kur ai kryen veprime e veprimtari të kundërligjshme lidhur me substancat narkotike e psikotrope, substanca e veprime, të cilat, janë të ndaluara, të ndryshme apo në kapërcim të qëllimeve, kushteve e procedurave që parashikon ligji lidhur me to, si dhe të atyre që përmbahen në autorizimin e posaçëm të lëshuar nga organi kompetent.

16. Sikurse në rastin e nenit 283, ashtu edhe në nenin 283/a, kriter i përbashkët për kryerjen e veprës penale të trafikimit të narkotikëve, të konsumuar apo të mbetur në tentativë, pavarësisht nga mënyra e forma e kryerjes së veprës, është *kriteri i mbajtjes* së substancës narkotike e psikotrope, kriter ky që ka të bëjë me kontaktin e subjektit me këtë substancë apo kapacitetin e tij për të kryer, drejtpërdrejt apo në bashkëpunim me të tjerë, veprime nga më të ndryshmet në lidhje me këtë substancë deri edhe në disponimin e saj në raport me të tretët.

17. Por vepra penale e parashikuar nga neni 283/a, në të katër format bazë të kryerjes së saj, dallohet nga ajo e parashikuar nga neni 283 i Kodit Penal. Në thelb, veçanti e legjislacionit tonë penal, është se ky dallim lidhet pikërisht me natyrën transnacionale të kryerjes së veprës penale të trafikimit të narkotikëve sipas dispozitës së nenit 283/a të Kodit Penal.

18. Termi juridik i “trafikimit” njihet dhe përdoret tashmë gjerësisht nga akte të së drejtës ndërkombëtare dhe legjislacione të vendeve të ndryshme. Në mënyrë të përgjithshme, në fushën e së drejtës, me *trafikim* është kuptuar veprimtaria a tregtimi, kombëtar ose ndërkombëtar, i paligjshëm, i mallrave dhe shërbimeve.

Bazuar në traditën dhe përvojën e mëparshme, por edhe në dispozitat e Konventës së Palermos, si dhe të disa akteve të tjera ndërkombëtare, në legjislacionin tonë penal, janë parashikuar, ndryshuar e plotësuar një numër veprash penale lidhur me vënien në qarkullim e tregtimin e paligjshëm kombëtar e ndërkombëtar dhe, në tërësi, për veprimtaritë e paligjshme me persona, si dhe mallra e shërbime të caktuara, si në rastin kur kjo veprimtari kriminale synon apo realizohet vetëm në territorin shqiptar, ashtu edhe kur kjo veprimtari shtrihet apo intereson edhe shtete të tjera.

19. Kështu, ligjvënësi, për rastet kur vepra ka karakter transnacional, ka përdorur në Kodin tonë Penal termin e përgjithshëm “trafikim” për titullimin e veprës (nenet 110/a, 114/b, 128/b, 138/a, 141/a, 278/a, 282/a dhe 283/a).

Sipas legjislacionit tonë penal, pavarësisht nga personat e llojet e mallrave që trafikohen dhe origjinën e tyre, në thelb, trafikimi nënkupton rastet kur veprimtaria e kundërligjshme, duke përfshirë Shqipërinë e territorin e saj, kryhet në më shumë se një shtet, kryhet në një shtet, por është përgatitur, programuar, drejtuar e kontrolluar në një shtet tjetër, kryhet në një shtet, por ka efekte e pasoja thelbësore në një shtet tjetër.

Prandaj, Kolegjet e Bashkuara vijnë në përfundimin se ***kriter bazë për kuptimin e zbatimin e drejtë të veprave penale të “trafikimit” sipas Kodit tonë Penal është parimi i territorit, i prekjes e përdorimit të tij, me qëllimin e realizimit në rrugë kriminale të përfitimeve, përmes hyrjes ose daljes së paligjshme të personave apo sendeve nga territori shqiptar ose kalimit të paligjshëm të tyre nëpërmjet territorit shqiptar.***

Sikurse në përgjithësi, edhe për efekte të zbatimit të dispozitës së nenit 283/a të Kodit Penal, zonat e transitit në stacionet, portet dhe aeroportet ndërkombëtare të vendit, janë pjesë e territorit shqiptar.

20. Në këtë kuptim, edhe në rastin e mallrave e shërbimeve të lidhura me substancat narkotike e psikotrope, dispozitat penale bazë janë nenet 283 dhe 283/a të Kodit Penal.

Në thelb, neni 283 mbulon rastet kur kjo veprimtari e paligjshme synon, realizohet dhe intereson vetëm territorin shqiptar. Ndërsa neni 283/a mbulon rastet kur veprimtaria dhe pasojat e saj kanë karakter transnacional. Pra, të gjitha situatat e mundshme të kryerjes së veprimtarisë kriminale me narkotikë e substanca psikotrope, në varësi të rrethanave të faktit që rezultojnë rast pas rasti, janë të mbuluara nga dispozitat e neneve 283, 283/a e vijuese të Kodit Penal.

21. Vepra penale e trafikimit të narkotikëve kryhet qoftë edhe në njërin nga mënyrat e parashikuara nga neni 283/a i Kodit Penal, pra në ato të importimit, eksportimit, transitimit apo të tregtimit.

22. Në kuptim të paragrafit të dytë të nenit 283/a, nëse është kryer nga dy ose më shumë persona dhe pavarësisht nga forma e bashkëpunimit, bashkëpunëtorët përgjigjen për veprën penale të trafikimit të narkotikëve. Por në vendimin e dënimit duhet të individualizohet për secilin bashkëpunëtor mënyra e kryerjes së veprës penale. Në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, jo domosdoshmërisht të gjithë bashkëpunëtorët përgjigjen për të njëjtën mënyrë të kryerjes së kësaj vepre penale. Sjelljet e autorit apo të bashkëpunëtorëve në kryerjen e kësaj vepre në raport me substancën narkotike e psikotrope janë alternative dhe autonome.

23. Sikurse parashtrohet më sipër në këtë vendim, dispozita e nenit 283/a të Kodit Penal, ndonëse parashikon katër mënyra të kryerjes së veprës penale të trafikimit të narkotikëve, ajo në thelb është veprimtari, tregtim i paligjshëm ndërkombëtar i substancave narkotike e psikotrope.

24. Por, përcaktimi konkret i mënyrës së kryerjes së kësaj vepre penale, veç të tjerave, është thelbësor si për të vlerësuar e disponuar nëse jemi përpara veprës penale të kryer apo të mbetur në tentativë, ashtu edhe për individualizimin e dënimit për autorin apo secilin bashkëpunëtor.

Pra, duke zbërthyer në dispozitën e nenit 283/a mënyrat bazë (ana objektive) të kryerjes së kësaj vepre penale, ligjvënësi synon jo vetëm të qartësojë vullnetin e tij mbi nocionin juridik të kësaj veprimtarie kriminale, se për çfarë është e dënueshme penalisht, por edhe që t'i mundësojë subjekteve të procedimit penal që të ushtrojnë të drejtat e detyrimet e tyre në të gjitha fazat dhe aspektet e këtij procedimi, duke përfshirë edhe debatin e vendimmarrjen mbi quajtën të kryer apo të mbetur në tentativë të kësaj vepre penale.

25. Përpara se të parashtrojnë kuptimin e secilës mënyrë bazë të veprës penale të trafikimit të narkotikëve sipas nenit 283/a (importimi, eksportimi, transitimi dhe tregtimi), duke qenë njëkohësisht mënyra të zakonshme e të njohura të veprimtarisë së tregtisë ndërkombëtare, Kolegjet e Bashkuara çmojnë që të evidentojnë më parë disa aspekte që lidhen me thelbin e kuptimit ekonomik e tregtar të këtyre veprimeve e veprimtarive.

26. Kështu, *tregtimi* është veprimtaria e vënies në qarkullim ekonomik e tregtar, nëpërmjet shitjes, blerjes, shkëmbimit, dhënies e marrjes, në çdo mënyrë e formë tjetër, të mallrave dhe shërbimeve për qëllime ekonomike e tregtare.

Importimi është veprimtaria e sjelljes së mallrave dhe shërbimeve nga një shtet tjetër, kryesisht për qëllime ekonomike dhe tregtare.

Eksportimi është veprimtaria e dërgimit të mallrave dhe shërbimeve në një shtet tjetër, kryesisht për qëllime ekonomike dhe tregtare.

Importimi dhe eksportimi janë edhe dy nga mënyrat e *tregtimit ndërkombëtar* të mallrave dhe shërbimeve.

27. Ndërsa, *transitimi* është veprimtaria e mbartjes, lëvizjes, shoqërimit dhe transportimit të qenieve të gjalla dhe sendeve (p.sh. mallrave) nga një vend në një vend tjetër, një mënyrë a segment i transportimit të tyre, me veçantinë se, gjatë transitimit, këto qenie e sende qëndrojnë përkohësisht apo kalojnë nëpërmjet vendeve të tjera të ndryshme nga ai i nisjes dhe mbërritjes së synuar.

Pra, transitimi është një mënyrë e kryerjes së veprimtarisë së transportimit a transportit nga pika e nisjes drejt destinacionit të synuar, që realizohet e shtrihet në një pjesë a segment të ndërmjetëm të kësaj

veprimtarie.

28. Edhe dispozita e nenit 283/a të Kodit Penal, për sa i përket anës objektive të kryerjes së saj, parashikon dhe përfshin të gjitha veprimet e mosveprimeve për arritjen e qëllimit, rezultatit kriminal, pikërisht duke i përfshirë të gjitha mënyrat e realizimit të veprimeve dhe veprimtarive të njohura e të lidhura me tregtimin e qarkullimin ndërkombëtar të mallrave, posaçërisht të substancave narkotike, psikotrope dhe të farërave të bimëve narkotike. Kjo dispozitë eidenton si mënyra të posaçme *importimin, eksportimin e transitimin*, duke përfshirë në termin “*tregtim*” të gjitha mënyrat e tjera të mundshme të tregtimit e qarkullimit ndërkombëtar të mallrave, posaçërisht të narkotikëve.

Veprimin kriminal dhe mënyrat e kryerjes së tij, i lidh me zbatimin e nenit 283/a të Kodit Penal pikërisht realizimi i tyre nga subjektet e veprës penale duke vepruar, me dashje dhe *në kundërshtim me ligjin*, përderisa lëndët narkotike i nënshtrohen një regjimi juridik ndalimi apo kufizimesh për vënien në qarkullim të tyre, regjim i cili kufizon dhe disiplinon posaçërisht edhe rrethin e subjekteve që autorizohen për këtë qëllim.

29. Subjekti i veprës penale të parashikuar nga neni 283/a, me dashje, kryen veprime a mosveprime që janë të kundërligjshme, duke parashikuar ardhjen e pasojave të kësaj vepre penale. Pasoja e kësaj vepre penale lidhet me cenimin e marrëdhënieve juridiko-penale të posaçme të vendosura në drejtim të qarkullimit të lëndëve narkotike dhe, posaçërisht, të regjimit të qarkullimit të tyre: a) nga territori i shteteve të tjera me destinacion të fundit territorin shqiptar; ose b) nga territori shqiptar me destinacion territorin e një shteti tjetër; si edhe c) nëpërmjet zhvendosjes e transportimit të tyre nga territori i shteteve të tjera, nëpërmjet territorit shqiptar, drejt territorit të shteteve të tjera.

Prandaj, edhe pasoja të kësaj vepre penale të cilat sjellin përgjegjësi penale, vijnë pikërisht me kryerjen me dashje të veprimeve a mosveprimeve për hyrjen e lëndëve narkotike në territorin shqiptar ose daljen prej këtij territori, pavarësisht nëse kanë ardhur të gjitha pasojat e dëshiruara nga subjektet e veprës penale, nëse ata kanë realizuar apo jo të gjitha motivet dhe qëllimet për kryerjen e veprës, sikurse janë padyshim mbërritja e lëndës narkotike në destinacionin, te personat e synuar brenda apo jashtë vendit, pas kalimit të saj nëpërmjet kufirit tonë shtetëror.

30. Në vijim dhe bazuar në parashtrimin e mësipërm të elementeve thelbësore të lidhura me subjektin, anën subjektive, anën objektive dhe objektin e veprës penale të parashikuar nga dispozita e nenit 283/a të Kodit Penal, Kolegjet e Bashkuara vlerësojnë se është vendi për të parashtruar edhe thelbin e kuptimit të mënyrave të kryerjes së kësaj vepre penale.

31. *Importimi*, në kundërshtim me ligjin, i substancave narkotike ose psikotrope, si edhe i farërave të bimëve narkotike, është mënyrë e realizimit të veprimit kriminal të parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal, me të cilën, persona fizikë a juridikë, të pajisur ose jo me autorizim të posaçëm sipas ligjit nga autoritetet shqiptare, *në mënyrë të kundërligjshme dhe me dashje*, duke përdorur çfarëdo mjeti a forme veprimi a mosveprimi, i sjellin këto lëndë nga territori i një shteti tjetër në territorin shqiptar, me synimin për t'i vënë në qarkullim në territorin shqiptar.

Për kualifikimin e veprimit kriminal si “trafikim i narkotikëve” në mënyrën e importimit, sipas nenit 283/a të Kodit Penal, ka rëndësi të vërtetohet kryerja e veprimeve a mosveprimeve, konkrete, me dashje, të lidhura me arritjen e rezultatit të mendimit kriminal, pikërisht të *qëllimit për ta sjellë (importuar) lëndën narkotike, në mënyrë të kundërligjshme, nga një shtet tjetër në Shqipëri*, pavarësisht nëse kanë ardhur të gjitha pasojat, nëse është arritur rezultati kriminal. Po kështu, nuk ka rëndësi për kualifikimin e kësaj vepre penale se cili ishte synimi i mëtejshëm i autorëve të veprës pas hyrjes së lëndës narkotike në territorin shqiptar, pra forma e natyra e parashikuar prej tyre për të përfutur dhe gjithsesi për vënien në qarkullim të saj pas realizimit të importimit.

Nuk ka rëndësi për kualifikimin e veprës as natyra e veprimeve e mosveprimeve apo forma e pjesëmarrjes në kryerjen e veprimit kriminal të importimit të lëndës narkotike, përderisa këto elemente të anës objektive të kryerjes së krimit të trafikimit të narkotikëve (neni 283/a) janë alternative dhe autonome. Mjafton që veprimi kriminal dhe pjesëmarrja të jetë me dashje drejt arritjes së qëllimit kriminal të importimit të lëndës narkotike nga një shtet tjetër në territorin shqiptar (si p.sh. krijimi i kushteve për kërkimin dhe gjetjen e lëndës narkotike, për marrjen, mbajtjen, ruajtjen dhe transportimin e saj nga

territori i shtetit tjetër në territorin shqiptar, rekrutimi i bashkëpunëtorëve dhe në tërësi sigurimi dhe përdorimi i mjeteve financiare dhe teknike për lehtësimin dhe realizimin e këtij veprimi kriminal).

32. *Eksportimi*, në kundërshtim me ligjin, i substancave narkotike ose psikotrope, si edhe i farërave të bimëve narkotike, është mënyrë e realizimit të veprimit kriminal të parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal, me të cilën, persona fizikë a juridikë, të pajisur ose jo me autorizim të posaçëm sipas ligjit nga autoritetet shqiptare, *në mënyrë të kundërligjshme dhe me dashje*, duke përdorur çfarëdo mjeti e forme veprimi a mosveprimi, i dërgojnë këto lëndë nga territori shqiptar në territorin e shteteve të tjera, me synimin për t'i hedhur në qarkullim në territorin e atyre shteteve.

Për kualifikimin e veprimit kriminal si “trafikim i narkotikëve” në mënyrën e eksportimit, sipas nenit 283/a të Kodit Penal, ka rëndësi të vërtetohet kryerja e veprimeve a mosveprimeve, konkrete, me dashje, të lidhura me arritjen e rezultatit të mendimit kriminal, pikërisht të *qëllimit për ta dërguar (eksportuar) lëndën narkotike, në mënyrë të kundërligjshme, nga territori i Republikës së Shqipërisë në territorin e një shteti tjetër*, pavarësisht nëse kanë ardhur të gjitha pasojat, nëse është arritur rezultati kriminal. Po kështu, nuk ka rëndësi për kualifikimin e kësaj vepre penale se cili ishte synimi i mëtejshëm i autorëve të veprës pas hyrjes së lëndës narkotike në territorin e shtetit tjetër, pra forma e natyra e parashikuar prej tyre për të përfutur dhe gjithsesi për vënien në qarkullim të saj pas realizimit të eksportimit.

Nuk ka rëndësi për kualifikimin e veprës as natyra e veprimeve e mosveprimeve apo forma e pjesëmarrjes në kryerjen e veprimit kriminal të eksportimit të lëndës narkotike, përderisa këto elemente të anës objektive të kryerjes së krimit të trafikimit të narkotikëve (neni 283/a) janë alternative dhe autonome. Mjafton që veprimi kriminal dhe pjesëmarrja të jetë me dashje drejt arritjes së qëllimit kriminal të eksportimit të lëndës narkotike nga territori shqiptar në territorin e një shteti tjetër (si p.sh. krijimi i kushteve për kërkimin dhe gjetjen e lëndës narkotike, për marrjen, mbajtjen, ruajtjen dhe transportimin e saj nga territori i shqiptar në territorin e shtetit tjetër, rekrutimi i bashkëpunëtorëve dhe në tërësi sigurimi dhe përdorimi i mjeteve financiare dhe teknike për lehtësimin dhe realizimin e këtij veprimi kriminal).

33. *Tregtimi*, në kundërshtim me ligjin, i substancave narkotike ose psikotrope, si dhe i farërave të bimëve narkotike, është mënyrë e realizimit të veprimit kriminal të parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal, me të cilën, persona fizikë a juridikë, të pajisur ose jo me autorizim të posaçëm sipas ligjit nga autoritetet shqiptare, *në mënyrë të kundërligjshme dhe me dashje*, realizojnë çfarëdo transaksioni a veprimi tjetër financiar e tregtar, të ndryshëm nga ato të importimit dhe eksportimit, brenda apo jashtë territorit shqiptar, me qëllimin për të vënë lëndët narkotike në qarkullim ndërkombëtar ekonomik e tregtar, nëse këto veprimtari zhvillohen apo sjellin pasoja në territorin shqiptar, nëse kryhen në dëm të interesave të shtetit ose të shtetasve shqiptarë.

Për kualifikimin e veprimit kriminal si “trafikim i narkotikëve” në mënyrën e tregtimit, sipas kuptimit të posaçëm të tij në nenin 283/a të Kodit Penal, ka rëndësi të vërtetohet kryerja e veprimeve a mosveprimeve, konkrete, me dashje, të lidhura me arritjen e rezultatit të mendimit kriminal, pikërisht të *qëllimit për të krijuar kushte dhe realizuar çfarëdo transaksioni a veprimi financiar e tregtar (të ndryshëm nga ai i importimit dhe eksportimit) për vënien e lëndëve narkotike, në mënyrë të kundërligjshme, në qarkullimin ekonomik e tregtar ndërkombëtar*, pavarësisht nëse kanë ardhur të gjitha pasojat, nëse është arritur rezultati kriminal. Nuk ka rëndësi për kualifikimin e kësaj vepre penale se cila është forma e natyra e përfutimit e parashikuar nga autorët e saj si rezultat i krijimit të kushteve dhe vënies në qarkullim tregtar të lëndës narkotike.

Forma të ligjshme të ushtrimit të transaksioneve dhe veprimeve për tregtimin ndërkombëtar të lëndëve narkotike të lejueshme për qarkullim, të ndryshme nga ato të importimit dhe eksportimit, janë ato që parashikohen posaçërisht nga ligji, aktet nënligjore normative të nxjerra në bazë e zbatim të ligjit, si dhe nga kushtet e përmbajtura në autorizimin e lëshuar për këtë qëllim subjektit nga organi kompetent.

Nuk ka rëndësi për kualifikimin e veprës as edhe natyra e veprimeve e mosveprimeve apo forma e pjesëmarrjes në kryerjen e veprimit kriminal të tregtimit (ndërkombëtar) të lëndës narkotike, përderisa këto elemente të anës objektive të kryerjes së krimit të trafikimit të narkotikëve (neni 283/a) janë alternative dhe autonome. Mjafton që veprimi kriminal dhe pjesëmarrja të jetë me dashje drejt arritjes së

qëllimit kriminal të tregtimit ndërkombëtar të lëndës narkotike (si p.sh. krijimi i kushteve dhe kryerja e çdo veprimtarie tjetër për realizimin e tregtimit ndërkombëtar të lëndës narkotike, të ndryshme nga ato për importimin e eksportimin, rekrutimi i bashkëpunëtorëve dhe në tërësi siguri dhe përdorimi i mjeteve financiare dhe teknike për lehtësimin dhe realizimin e këtij veprimi kriminal).

34. *Transitimi*, në kundërshtim me ligjin, i substancave narkotike ose psikotrope, si edhe i farërave të bimëve narkotike, është mënyrë e realizimit të veprimit kriminal të parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal, me të cilën, persona fizikë a juridikë, të pajisur ose jo me autorizim të posaçëm sipas ligjit nga autoritetet shqiptare, *në mënyrë të kundërligjshme dhe me dashje*, duke përdorur çfarëdo mjeti e forme veprimi a mosveprimi, i mbartin, ruajnë, shoqërojnë, lëvizin dhe transportojnë këto lëndë përgjatë territorit të Republikës së Shqipërisë, me synimin për t'i kaluar, nëpërmjet tij, nga territori i një shteti në territorin e një shteti tjetër.

Për kualifikimin e veprimit kriminal si “trafikim i narkotikëve” në mënyrën e transitimit, sipas nenit 283/a të Kodit Penal, ka rëndësi të vërtetohet kryerja e veprimeve a mosveprimeve, konkrete, me dashje, të lidhura me arritjen e rezultatit të mendimit kriminal, pikërisht të *qëllimit për ta mbartur, ruajtur, shoqëruar e transportuar (transituar) lëndën narkotike, në mënyrë të kundërligjshme, përgjatë territorit shqiptar, si një segment apo pjesë e segmenteve të ndërmjetme të transportimit nga shteti i nisjes drejt atij të destinuar për t'u vënë në qarkullim lëndë narkotike e transituar*, pavarësisht nëse kanë ardhur të gjitha pasojat, nëse është arritur rezultati kriminal.

Nuk ka rëndësi për kualifikimin e kësaj vepre penale se cila është natyra e veprimeve a mosveprimeve apo forma e pjesëmarrjes në kryerjen e veprimit kriminal të transitimit të lëndës narkotike, përderisa këto elemente të anës objektive të kryerjes së krimit të trafikimit të narkotikëve (neni 283/a) janë alternative dhe autonome. Mjafton që veprimi kriminal dhe pjesëmarrja të jetë me dashje drejt arritjes së qëllimit kriminal të transitimit të lëndës narkotike nëpërmjet territorit shqiptar (si p.sh. krijimi i kushteve për marrjen në dorëzim, mbartjen, ruajtjen, shoqërimin, lëvizjen dhe transportimin e saj përgjatë territorit shqiptar, rekrutimi i bashkëpunëtorëve dhe në tërësi siguri dhe përdorimi i mjeteve financiare dhe teknike për lehtësimin dhe realizimin e këtij veprimi kriminal).

35. Bazuar në arsyetimet dhe parashtrimet e mësipërme lidhur me kuptimin dhe interpretimin e katër elementeve të figurës së veprës penale të trafikimit të narkotikëve (neni 283/a), ***Kolegjet e Bashkuara vlerësojnë se ka vend për të ardhur në përfundimin se ky krim, pavarësisht nga mënyra se si kryhet, mund të mbetet në fazën e tij paraprake të tentativës së kryerjes së veprës penale.***

Në këtë drejtim Kodi ynë Penal, përfshirë edhe dispozitën e nenit 283/a të tij, janë në harmoni me detyrimin që buron nga aktet e së drejtës ndërkombëtare, përfshirë Konventën e Palermos, në të cilat Shqipëria është palë, ku përmbahen dispozita që kërkojnë dhe orientojnë shtetet anëtare të parashikojnë në ligj tentativën dhe përgjegjësinë penale përkatëse, për veprat penale të trafikimit të mbetura në këtë fazë të veprimit kriminal.

36. Kolegjet e Bashkuara vërejnë se, në zbatim të drejtë të ligjit penal dhe bazuar në jurisprudencën e konsoliduar penale, nisur nga veçantitë e mënyrës së kryerjes së veprës penale të trafikimit të narkotikëve (neni 283/a) dhe duke qenë se kryhet me dashje, sipas rastit, autorët kanë përgjegjësi penale për kryerjen e veprës penale ose për veprën penale të mbetur në tentativë, nëse, krahas shfaqjes së mendimit kriminal dhe përgatitjes eventuale për të ardhmen, ata me dashje, kryejnë veprime e mosveprime konkrete dhe të drejtpërdrejta mbi objektin e krimit, me të cilat synojnë (aty për aty) arritjen e qëllimit kriminal, ardhjen e pasojave të dëshiruara prej tyre, pra kryerjen e veprës.

37. Sikurse është arsyetuar më sipër në këtë vendim, për kualifikimin e veprës penale të trafikimit të narkotikëve (neni 283/a), ka rëndësi thelbësore të vërtetohet kryerja, me dashje, e veprimeve apo mosveprimeve, konkrete, për të realizuar, në mënyrë të kundërligjshme, qëllimin e dëshiruara nga autorët e veprës, pikërisht hyrjen (sjelljen) ose daljen (dërgimin) e paligjshme të narkotikëve nga territori shqiptar ose kalimin e paligjshëm të tyre nëpërmjet territorit shqiptar në atë të shteteve të tjera, kryesisht për të realizuar përfitime të ndryshme për vete ose për të tretë.

38. Prandaj, lidhur me kryerjen e veprës penale apo mbetjes së saj në tentativë, duke pasur parasysh katër mënyrat e kryerjes së veprimit kriminal të trafikimit të narkotikëve, të parashikuara nga

neni 283/a i Kodit Penal, Kolegjet e Bashkuara vijnë në përfundimet unifikuese se:

a) *Vepra penale e trafikimit të narkotikëve (neni 283/a), në mënyrën e importimit, quhet e kryer me vërtetimin e rrethanës se lënda narkotike e ka kaluar kufirin tokësor, ajror a detar të Republikës së Shqipërisë, pavarësisht se ende mund të mos ketë mbërritur apo të ketë kaluar në pikat kufitare e doganore, stacionet, portet dhe aeroportet e vendit përfshirë këtu zonat e tyre të transitit. Po kështu, vepra penale quhet e kryer pavarësisht rrethanës që, lënda narkotike, pas kalimit të kufirit shtetëror apo edhe të kontrollit policor e doganor, ka mbërritur ose jo te personi apo destinacioni i dëshiruar nga autorët e veprës në territorin shqiptar.*

Nëse lënda narkotike, megjithë veprimet a mosveprimet konkrete të drejtpërdrejta të autorëve të veprës për importimin e saj, nuk e ka kaluar kufirin shtetëror shqiptar, për rrethana që nuk varen nga vullneti i tyre, pavarësisht nga koha e vendi i ndërprerjes së veprimit kriminal, vepra penale kualifikohet si trafikim i narkotikëve në mënyrën e importimit e mbetur në tentativë parashikuar nga nenet 283/a dhe 22 të Kodit Penal.

b) *Vepra penale e trafikimit të narkotikëve (neni 283/a), në mënyrën e eksportimit, quhet e kryer me vërtetimin e rrethanës se lënda narkotike ka kaluar kufirin tokësor, ajror a detar të Republikës së Shqipërisë. Po kështu, vepra penale quhet e kryer pavarësisht rrethanës që, lënda narkotike, pas kalimit të kufirit shtetëror apo edhe të kontrollit policor e doganor, i është nënshtruar apo jo kontrollit policor e doganor të shtetit tjetër, nëse ka mbërritur te personi apo destinacioni i dëshiruar nga autorët e veprës në territorin e atij shteti.*

Nëse lënda narkotike, megjithë veprimet a mosveprimet konkrete e të drejtpërdrejta të autorëve të veprës për eksportimin e saj, nuk e ka kaluar kufirin shtetëror shqiptar, për rrethana që nuk varen nga vullneti i tyre, pavarësisht nga koha e vendi i ndërprerjes së veprimit kriminal në territorin shqiptar, vepra penale kualifikohet si trafikim i narkotikëve në mënyrën e eksportimit e mbetur në tentativë parashikuar nga nenet 283/a dhe 22 të Kodit Penal.

c) *Vepra penale e trafikimit të narkotikëve, në mënyrën e tregtimit (ndërkombëtar), sipas rastit dhe natyrës konkrete të veprimit a mosveprimit, quhet e kryer me vërtetimin e rrethanës se lënda narkotike ka kaluar, duke hyrë ose dalë nga kufiri tokësor, ajror a detar i Republikës së Shqipërisë, pavarësisht se ende mund të mos ketë mbërritur apo të ketë kaluar në pikat kufitare e doganore, në stacionet, portet dhe aeroportet e vendit përfshirë këtu zonat e tyre të transitit. Po kështu, vepra penale quhet e kryer pavarësisht rrethanës, që lënda narkotike, pas kalimit të kufirit shtetëror apo edhe të kontrollit policor e doganor, ka mbërritur te personi apo destinacioni i dëshiruar nga autorët e veprës në territorin shqiptar apo të shtetit tjetër.*

Nëse lënda narkotike, megjithë veprimet a mosveprimet konkrete e të drejtpërdrejta të autorëve të veprës për tregtimin ndërkombëtar të saj, sipas rastit, nuk ka hyrë apo nuk e ka kaluar kufirin shtetëror shqiptar, për rrethana që nuk varen nga vullneti i tyre, pavarësisht nga koha e vendi i ndërprerjes së veprimit kriminal brenda a jashtë vendit, vepra penale kualifikohet si trafikim i narkotikëve në mënyrën e tregtimit ndërkombëtar e mbetur në tentativë parashikuar nga nenet 283/a dhe 22 të Kodit Penal.

ç) *Vepra penale e trafikimit të narkotikëve, në mënyrën e transitimit, quhet e kryer me vërtetimin e rrethanës se lënda narkotike, pas hyrjes në territorin shqiptar dhe qëndrimit apo lëvizjes brenda këtij territori, ka kaluar kufirin tokësor, ajror a detar të Republikës së Shqipërisë drejt një shteti tjetër. Po kështu, vepra penale quhet e kryer pavarësisht rrethanës, që lënda narkotike, pas kalimit të kufirit shtetëror shqiptar në shtetin tjetër, i është nënshtruar apo jo kontrollit policor e doganor të atij shteti, nëse ka mbërritur te personi apo destinacioni i dëshiruar nga autorët e veprës në territorin e atij shteti.*

Kur lënda narkotike, e cila ka hyrë më parë në territorin shqiptar, megjithë veprimet a mosveprimet e mëtejshme, konkrete e të drejtpërdrejta, të autorëve të veprës për transitimin e saj jashtë këtij territori, nuk e ka kaluar kufirin shtetëror shqiptar, për rrethana që nuk varen nga vullneti i tyre, vepra penale kualifikohet si trafikim i narkotikëve në mënyrën e transitimit e mbetur në tentativë parashikuar nga nenet 283/a dhe 22 të Kodit Penal, pavarësisht nga koha e vendi i ndërprerjes së këtij veprimi kriminal brenda territorit shqiptar.

39. Kolegjet e Bashkuara vlerësojnë se, mbështetur në analizën mbi zbatimin e ligjit dhe përfundimet unifikuese të lartpërmendura, pretendimet e parashtruara në rekursin e paraqitur nga i gjykuari Shezai Gega, gjenden të bazuara në ligj, vetëm lidhur me kundërshtimin e vendimit të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda, për sa i përket cilësimit ligjor të veprës penale, pikërisht aty ku pretendohet se ai duhet të deklarohej fajtor për veprën penale të trafikimit të lëndës narkotike të mbetur në tentativë, sipas nenit 283/a/1 e 22 të Kodit Penal. I gjykuari nuk mund të përgjigjet për veprën penale të kryer pasi nuk ka kaluar kufirin shtetëror.

Nga vendimet e dhëna në të dyja shkallët e gjykimit rezulton se gjykatat kanë pranuar si të provuar që në pikën kufitare të Kakavijës, gjatë një kontrolli të ushtruar në mjetin motorik në pronësi të të gjykuarit janë gjetur dhe sekuestruar me cilësinë e provës materiale 131 pako të mbështjella me natriban, në brendësi të të cilave kishte lëndë narkotike të llojit *Cannabis*. Gjithashtu, në përfundim të hetimit gjyqësor, gjykatat kanë pranuar si të provuar se, i gjykuari Shezai Gega, pronar i mjetit motorik, ku u gjend lëndë narkotike, është autor i kryerjes së veprës penale të trafikimit të narkotikëve sipas nenit 283/a të Kodit Penal.

40. Kolegjet e Bashkuara vlerësojnë se si gjykata e apelit, ashtu edhe ajo e shkallës së parë për krimet e rënda kanë zbatuar gabim ligjin penal material.

Së pari, ndonëse nuk ndryshon kualifikimin ligjor të veprës dhe, nga pikëpamja e anës objektive, janë mënyra të kryerjes së veprës penale të trafikimit të narkotikëve sipas nenit 283/a i Kodit Penal, gjykatat duhet të kishin konkluduar, në mënyrë të shprehur, mbi vetë provat që kishin marrë dhe çmuar prej tyre, se në cilën nga mënyrat e parashikuara nga paragrafi i parë i këtij neni është kryer vepra penale. Kjo i shërben drejtpërdrejt thelbit të gjykimit penal, përcaktimit konkret dhe vërtetimit të fajësisë së të pandehurit për veprën penale që i atribuohet.

Së dyti, duke konkluduar paraprakisht mbi mënyrën e kryerjes së veprës penale të trafikimit të narkotikëve (neni 283/a paragrafi i parë), bazuar në vetë provat e marra dhe rrethanat e faktit të pranuar prej tyre, rrjedhimisht gjykatat mund dhe duhet të konkludonin edhe nëse, në çështjen në gjykim, ndodhen përpara veprës penale të kryer apo të mbetur në tentativë.

41. Bazuar në provat e marra dhe rrethanat e faktit të pranuar si nga Gjykata e Shkallës së Parë, ashtu edhe ajo e Apelit për Krime të Rënda, në gjykim ka rezultuar e provuar nga veprimet e mosveprimet e të pandehurit Shezai Gega se, pas sigurimit të lëndës narkotike në vend, ai ka vepruar më tej për arritjen e qëllimit të dërgimit të kësaj lënde narkotike jashtë territorit shqiptar, nëpërmjet pikës kufitare të Kakavijës. Por, duke qenë se lëndë narkotike është gjetur e sekuestruar, gjatë një kontrolli të ushtruar në mjetin motorik në pronësi të të gjykuarit në pikën kufitare të Kakavijës, pra pa kaluar përtej kufirit shtetëror shqiptar, atëherë veprimtaria kriminale e tij është ndërprerë, pasojat e dëshiruara prej tij nuk kanë ardhur, për rrethana të pavarura nga vullneti i tij.

Në të tilla rrethana, Kolegjet e Bashkuara, për sa i përket zbatimit të ligjit penal material, çmojnë se vepra penale e kryer nga i pandehuri Shezai Gega duhet të kualifikohet si trafikim i narkotikëve në mënyrën e eksportimit, e mbetur në tentativë, parashikuar nga nenet 283/a, paragrafi i parë dhe 22 të Kodit Penal.

42. Së fundi, Kolegjet e Bashkuara vlerësojnë që shkaqet e tjera të ngritura në rekurs nuk lidhen me zbatimin e ligjit material e procedural penal në gjykimin e çështjes, por kanë të bëjnë vetëm me çmimin e provave nga gjykatat më të ulëta, që është atribut i gjykatave të faktit dhe jo i gjykatës së ligjit, sikurse është Gjykata e Lartë.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në mbështetje të pikës 2 të nenit 141 të Kushtetutës, të nenit 438 dhe të shkronjës “a” e “b” të pikës 1 të nenit 441 të Kodit të Procedurës Penale, si dhe të shkronjës “a” të nenit 17 të ligjit nr.8588, datë 15.3.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë”,

VENDOSËN:

1. Ndryshimin e vendimit nr.19, datë 25.3.2009 të Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda Tiranë dhe të vendimit nr.10, datë 11.2.2009 të Gjykatës për Krimet e Rënda Tiranë, në këtë mënyrë:

Deklarimin fajtor të të pandehurit Shezai Gega, për veprën penale të trafikimit të narkotikëve e mbetur në tentativë, parashikuar nga neni 283/a, paragrafi i parë e neni 22 i Kodit Penal dhe dënimin e tij me 7 (shtatë) vjet e 6 (gjashtë) muaj burgim.

Në zbatim të nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale, duke iu zbritur një e treta e dënimit, dënimin e tij përfundimisht me 5 (pesë) vjet burgim.

Lënien në fuqi të vendimit për pjesët e tjera.

2. Unifikimin e praktikës gjyqësore, sikurse përcaktohet në këtë vendim.

3. Dërgimin për botim në Fletoren Zyrtare të këtij vendimi që njëson praktikën gjyqësore.

Anëtarë pro: Shpresa Beçaj (kryesuese) Gani Dizdari, Ardian Dvorani, Ardian Nuni, Fatos Lulo, Besnik Imeraj, Arjana Fullani, Andi Çeliku, Aleksandër Muskaj, Majlinda Andrea, Guxim Zenelaj, Evelina Qirjako, Mirela Fana.

Anëtar kundër: Medi Bici.

MENDIM PAKICE

Unë, gjyqtari **Medi Bici**, jam kundër vendimit nr.3, datë 24.1.2011 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, për sa i përket ndryshimit të cilësimit juridik të veprës penale nga ajo e “Trafikimit të narkotikëve”, e parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal, në veprën penale të trafikimit të narkotikëve e mbetur në tentativë, parashikuar nga neni 283/a-22 i Kodit Penal (vetëm për pjesën e tentativës), për të cilën është deklaruar fajtor i pandehuri Shezai Gega, prandaj, në përputhje me nenin 112/5 të Kodit të Procedurës Penale, përpiloj këtë procesverbal përmbledhës me motivet e kundërshtimit të vendimit.

Nga shqyrtimi i çështjes, ka rezultuar, si më poshtë:

Me datë 31.1.2008, rreth orës 07:30 në pikën kufitare të Kakavijës është ushtruar kontroll në automjetin tip “Volvo” me targa BR 1852 B, i cili drejtohej nga shtetasi Agron Rrushi.

Nga kontrolli ka rezultuar se në kamion gjendeshin 131 pako të mbështjella me natriban, në të cilat ishin ambalazhuar 160 kg lëndë narkotike e llojit *Cannabis-Sativa*.

Pas kryerjes së hetimeve paraprake, organi i prokurorisë ka pushuar akuzën ndaj shoferit Agron Rrushi dhe ka sjellë për gjykim pronarin e makinës të gjykuar Shezai Gega, i cili akuzohet për veprën penale të trafikimit të narkotikëve e mbetur në fazën e tentativës, parashikuar nga neni 283/a dhe 22 të Kodit Penal.

Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda dhe ajo e Apelit për Krime të Rënda e kanë deklaruar fajtor të gjykuar Shezai Gega për veprën penale të trafikimit të lëndës narkotike (pa tentativën), të parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin e datës 27.10.2010, ka vendosur kalimin e çështjes në Kolegjet e Bashkuara, duke shtruar për zgjidhje çështjet e mëposhtme:

Nëse lënda narkotike e ardhur nga një shtet dhe e destinuar për një shtet tjetër i kapet autorit, brenda territorit të shtetit shqiptar, a do e bëjë veprën të kualifikuar si trafikim të kryer apo të mbetur në fazën e tentativës?

Nisur nga përmbajtja e nenit 283/a të Kodit Penal, sipas të cilit format e kryerjes janë: importimi, eksportimi, transitimi dhe tregtimi në kundërshtim me ligjin e substancave narkotike e, cila do të jetë faza e tentativës në kryerjen e kësaj vepre penale në rastin e transitimit, ndërkohë që vepra

penale konsiderohet e kryer edhe vetëm duke e importuar, eksportuar apo tregtuar?

Ndryshe nga shumica, pakica vlerëson se vepra penale e “Trafikimit të narkotikëve”, parashikuar nga neni 283/a i Kodit Penal, duke qenë një vepër penale me natyrë ndërkombëtare, nuk njihet kufi, pasi ajo realizohet në territorin e disa shteteve dhe kryhet në katër forma, të cilat janë:

eksportimi, importimi, tregtimi dhe transitimi.

Gjykata e apelit arsyeton se lëndë narkotike ishte e destinuar të dërgohej në shtetin e Greqisë, pasi makina që transportonte lëndën narkotike është kapur në pikën doganore të Kavavijës, vend ku ndodhet kufiri shqiptaro-grek.

Kjo provon faktin që i gjykuari Shezai Gega e ka transportuar lëndën narkotike, nga vendi ku e ka siguruar atë, në një pikë të ndërmjetme, e cila nuk është destinacioni i fundit, dhe pikërisht kjo lëvizje e narkotikut në territorin e vendit tonë, për mendimin e pakicës, quhet tranzitim.

Sipas vlerësimit të pakicës termi transitim ka kuptimin e mëposhtëm:

Transitimi është dërgimi (transportimi) i “mallit” nga një pikë fillestare në një pikë tjetër të ndërmjetme (që nuk është destinacioni i fundit).

Transportimi i lëndës narkotike nga vendi ku e ka marrë i gjykuari Shezai Gega dhe deri në kufi, mendoj që është transitim, dhe kjo nuk lidhet me faktin që mund të jemi ose jo vend origjine, sepse dalja e narkotikut nga kufijtë shtetërorë quhet eksport dhe nuk do të ishte fare e nevojshme që legjislatori të shtonte një formë tjetër të kryerjes së veprës penale, atë të transitimit, kur mjaftonte eksportimi i lëndës narkotike, në mënyrë që subjekti i veprës penale të kishte përgjegjësi penale.

Arsyeja e vetme që legjislatori ka parashikuar transitimin, si një nga katër format e kryerjes së veprës penale të trafikimit të narkotikëve, ka qenë fakti se do të mbeteshin pa u ndërshkuar trafikantët që lëviznin lëndën narkotike brenda vendit.

Vlerësimi im është, se mjafton të provohet fakti që lëndë narkotike është e destinuar për jashtë shtetit dhe subjekti i veprës penale të transportojë atë nga një vend në një vend tjetër, i cili nuk është destinacioni i fundit, në mënyrë që ai të përgjigjet për formën e transitimit, sepse përndryshe do të ishim përpara veprës penale, të parashikuar nga neni 283 i Kodit Penal (forma e mbajtjes).

Nga mënyra se si është formuluar dispozita ligjore e parashikuar nga neni 283/a të Kodit Penal, kuptohet me lehtësi se ajo është përshtatur me Konventën e Kombeve të Bashkuara kundër krimit të organizuar ndërkombëtar (Konventa e Palermos), e ratifikuar nga Kuvendi ynë me ligjin nr.8920, datë 11.7.2002.

Në nenin 1 të kësaj Konvente thuhet:

Qëllimi i kësaj Konvente është të nxisë bashkëpunimin, për të parandaluar dhe luftuar efektivisht krimin e organizuar ndërkombëtar.

Jam i mendimit që vendimi i marrë nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë nuk e pasqyron frymën që përçon kjo Konventë te vendet pjesëmarrëse në të, e cila është lufta e përbashkët për të ndaluar dhe luftuar me efektivitet krimin e organizuar ndërkombëtar.

Në vendimin e gjykatës, kjo Konventë përmendet shkarazi vetëm një herë si Konventa e Palermos, pa u bërë asnjë referim në të, çka tregon që, megjithëse po bëhen afro 10 vjet nga ratifikimi i këtij akti ndërkombëtar, akoma praktika gjyqësore ka vështirësi në implementimin e saj, duke mos u kuptuar drejt zinxhiri i lidhjes së krimit të organizuar dhe lufta kundër tij, të cilat nuk mund të realizohen me prerjen e hallkave të veçanta, por me shkatërrimin e gjithë zinxhirit të krimit.

Nëse do të dënohen anëtarët e grupeve të organizuara kriminale për vepra penale të mbetura në tentativë, atëherë si do ta justifikonim lëvizjen e narkotrafikut nga një vend i lindjes së largët drejt vendit tonë, siç është rasti i trafikut të heroinës, ose nga një vend i Amerikës së Jugut drejt vendit tonë, siç është rasti i kokainës.

Është e rëndësishme të theksohet se me ligjin nr.8722, datë 26.12.2000 vendi ynë ka ratifikuar Konventën e Kombeve të Bashkuara kundër trafikut të paligjshëm të drogave narkotike dhe lëndëve psikotrope, e cila në nenin 1 të saj thotë:

“Shtet transit” nënkupton një shtet nëpër territorin e të cilit kalojnë droga narkotike, lëndë psikotrope dhe lëndë të paligjshme të parashikuara në tabelën I dhe tabelën II, teritori i të cilit nuk është as vendi i origjinës as vendi i destinacionit të tyre.

Vlerësimi i pakicës është se në rastin trafikimit të heroinës dhe të kokainës territori i vendit tonë nuk është vend origjine, pasi këto lëndë narkotike nuk mund të prodhohen në Shqipëri, prandaj kur vendi ynë nuk është destinacioni i fundit, atëherë kalimi i këtyre drogave nëpër territorin e vendit tonë do të ishte transitim.

Ndryshe qëndron puna në rastin në gjykim, kur lënda narkotike është e llojit *Cannabis Sativa*, ku vendi ynë mund të jetë edhe vend origjine, pasi kjo lëndë narkotike kultivohet në mënyrë të paligjshme në disa pjesë të territorit të Shqipërisë, me gjithë luftën që bëjnë strukturat e posaçme të shtetit për eliminimin e këtij fenomeni.

Duke qenë vend origjine, nuk mund të konsiderohemi shtet transit sipas përcaktimit të Konventës, prandaj lind pyetja se lëvizja e *Cannabis Sativës* nga vendi ku është prodhuar e deri në kufirin ku është kapur, çfarë duhet konsideruar?

Mendimi i pakicës është që kjo lëvizje e lëndës narkotike duhet të konsiderohet transitim, sepse përndryshe kjo formë e veprës penale nuk duhej të ishte parashikuar në ligj, pasi ajo nuk mund të zbatohej asnjëherë dhe veprimtaria kriminale e subjektit të krimit nga momenti i shtënies në dorë të lëndës narkotike dhe dërgimi i saj deri në pikën kufitare, ku është kapur do të mbetej e padënuar, gjë e cila do të ishte e padrejtë.

Pakica ka mendimin se vetëm në dy raste transitimi mbetet në tentativë, të cilat janë:

1. Kur lënda narkotike importohet nga jashtë dhe subjekti i veprës penale, i cili nuk ka marrë pjesë në importim, kapet ose zbulohet në momentin që merr në dorëzim lëndën narkotike, por pa filluar lëvizjen e saj nëpër territorin shqiptar me qëllim dërgimin e saj në një vend tjetër.

2. Kur lënda narkotike është prodhuar në vend (Shqipëria është vendi i origjinës), subjekti i veprës penale kapet ose zbulohet në momentin që merr në dorëzim lëndën narkotike, me qëllim për ta transportuar atë drejt kufirit të shtetit tjetër, por pa marrë pjesë në eksportin e saj.

Dy rastet e përmendura më sipër, kam mendimin se vlejnë vetëm për bashkëpunimin e thjeshtë ose në rastin kur vepra penale kryhet nga një person i vetëm, gjë e cila në praktikë është mjaft e vështirë të ndodhë, pasi këto vepra penale zakonisht kryhen nga organizatat kriminale dhe grupet e strukturuar kriminale, anëtarët e të cilave, në bazë të nenit 28/6 të Kodit Penal, kanë përgjegjësi për të gjitha veprat penale që kryhen organizata ose grupi i strukturuar kriminal, prandaj është shumë e vështirë që të thuhet se veprat penale me natyrë të tillë mbeten në tentativë.

Për të gjitha këto që u thanë më sipër, jam i mendimit që vendimi nr.19, datë 25.3.2009 i Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda është i bazuar në ligj dhe duhej të lihej në fuqi, prandaj vota ime është kundër vendimit nr.3, datë 24.1.2011 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

Anëtar: Medi Bic